

TRGOVSKI LIST

Licijska knjižnica,
Ljubljana

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravitelstvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/A. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 352.
 Člankarstvo za osemije SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO V.

LJUBLJANA, dne 9. septembra 1922.

ŠTEV. 105.

List stane od 1. septembra 1922:
 celoletno Din 90.—, t. j. (K 360.—);
 polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—);
 četrtletno Din 22.50, t. j. (K 90.—);
 mesečno Din 7.50, t. j. (K 30.—);
 posamezna št. Din —.65, t. j. (K 2.50).

Davčna reforma.

Vprašanje enotne davčne reforme postaja dan za dnem bolj pereče. Sedanje stanje je nevdržno. — Vsaka pokrajina ima drug davčni sistem. Proti takemu položaju govore že politični oziroma. Stremiti moramo za tem, da odstranimo vsak povod za separatizem, posebno oni, ki je posledica predvojnih odnošajev. Ako finančna uprava še dalje zavlačuje davčno reformo, greši sama proti enotni državni ideji. Za izenačenje govore pa tudi narodnogospodarski oziroma. Davčno breme je neenako. — Razni pokrajinski davčni sistemi ne slone na istih enotnih načelih. Neenako obdajanje razburja javnost. — A ne samo to, ono otežkuje razvoj industrije, obrti in trgovine. Neenaka bremena onemogočujejo medsebojno konkurenco in medsebojni stik. Finančna uprava je vse to že sprevidela. Iz parlamentarnih krogov čujemo, da je načrt za enoten davčen sistem za celo državo že zgotovljen.

Ravno ta okolnost nam pa dela skrbi. Ni nam znano namreč, ali in kako se je ta načrt sestavil, na kakih načelih sloni in ali so se zaslišali pri tem tudi narodnogospodarski veščaki, osobito stanovske in gospodarske organizacije. Domnevamo, da se slednje z davčnim načrtom še niso bavile. Ako je ta domneva pravilna, se bojimo, da načrt ni na višku časa. Popravljal se bo, ako postane zakon, toliko časa, da dobimo slično zmedo, katero imamo že danes. Naša zahteva je, da se ustvari trajen in velikopotezen aparat, kateri sloni tudi na jasnem narodnogospodarskem programu. Odklanjamo predvsem davčni zakon, ki bi bil samemu sebi namen. Saj je obče priznано, da previsoki davki uničujejo sami sebe. Država bi prišla le z dežja pod kap. Sedanje davčne napake naj ne najdejo mesta v novi davčni reformi. Največje dosedanje zlo je, da se sorazmerno preobdajuje domačo industrijo, obrt in trgovino. Godi se to v eni najvažnejših dob, ko bi morali stremiti, da se gospodarsko osamosvojimo tujine. Naša naloga bi bila, da v lastni državi z lastno industrijo krijemo vse naše potrebe. Možnost bi bila dana, ker imamo skoro vse surovine, katere bi rabili. Tudi inicijative ne manjka. — Brez krepke, stabilizirane industrije ni gospodarsko svobodne Jugoslavije. Vsaka akcija, ki ima namen povzdigniti našo industrijo je ob enem tudi sredstvo za pobijanje druginje, ki kot mora tlačiti naše gospodarsko življenje in državo!

Vprašanje je, ali je to načelo izvedeno tudi v novi davčni reformi. Pri dosedanjih davčnih zakonih se to načelo ni prav nič vpoštevalo, dasiravno je industrija, obrt in trgovina postala v naši državi s političnim prevratom eden najvažnejših gospodarskih faktorjev. Finančna uprava je vzela zalet industrije, obr-

ti in trgovine sicer na znanje, a le enostransko, t. j. pri obdajbi.

Morda je stališče finančne uprave pri novi davčni reformi drugače. Pozitivno tega ne vemo, ker nam oficijelni načrt tega ni znan.

Naš predlog je, da se načrt davčne reforme oficijelno objavi, da se moremo z njim podrobneje pečati. Ako finančna uprava tega ne stori, smo uverjeni, in sicer po dosedanjih skušnjah, da bode treba davčno reformo kmalu zopet reformirati.

K. P.

Mednarodna trg. novčanica.

Nedavno je odlični trgovski znanstvenik priobčil v nekem Nizozemskem strokovnem listu velikopotezni projekt mednarodn. plačilnega sredstva.

Nestalne valutne razmere jako neugodno uplivajo na razvoj svetovne trgovine ter težko oškodujejo industrijo, ter s tem povzročajo rastujočo druginjo in poslabšajo splošni ekonomski položaj posameznih držav.

Razna sredstva so se poskušala, priporočala ter deloma uvedla, da se ozdravi ali vsaj izboljša trgovski obrat, pa je ostalo do malega vse brez uspešno, in svetovni trg še čaka vedno temeljite poprave žalostnih odnošajev.

Dokler je medsebojno razmerje posamezn. novčanic podvrženo dnevnim spremembam in se valutni tečajji tudi povprečno ne dajo v naprej ugotoviti, je zanesljiva trgovska kalkulacija izključena, in ravno ta nesigurnost valut je prizadela trgovstvu že občutno škodo, uničila že marsikatero podjetje.

Temeljito remeduro bi prinesla uvedba enotne svetovne trgovske novčanice, ki je neodvisna od borzno-političnih uplivov, ki torej svoje vrednosti ne more spreminjati.

>Svetovno-trgov. Frank<, >Frank mondial-comercial< (F. m. c.) imenuje naš svetovni trg, ki naj bi se izdala po sledečih načelih:

Za sedež očitane izdajne banke >Banque comercial-universelle< se priporoča Dunaj kot najugodnejše prometno križišče Evrope.

Vse države se udeležujejo po njih večjih denarnih zavodih ustanovitvi splošne trgovske banke z delnicami, v razmerju razpoložajočih sredstev.

Temeljna glavica se vloži v zlati pariteti, da doseže gotovo svoto, ki odgovarja določeni količini čistega zlata kot običajnem vrednostnem merilu.

V vsaki udeleženi državi se ustanovi podružnica s primernim številom poslovalnih uradov.

Splošna trgovska banka (B. c. u.) izda posebne novčanice, ki se glase na gotovo količino čistega zlata, od katerega se vzame 1 gram kot novčanca ednota.

Bankovec, torej glaseč se za 1 svetovno-trgovski Frank (m. c. fr.), je vedno in povsod vreden 1 gram čistega zlata ter je izdajna banka obvezana in tudi vsak čas v stanu, presentantu zamenjati novčanico s čistim zlatom oziroma odgovarjajočo

realno vrednostjo v kovanem denarju. —

Izdane novčanice bi se glasile na 1, 5, 10, 50, 100 in 1000 m. c. frankov.

Trgovsko-svetovni frank je splošno mednarodno plačilno sredstvo; po tej taluti se izpostavljajo računni in plačujejo trgovske obveznosti.

Zamenjava te novčanice v državno valuto preskrbe poslovalne podružnice in sicer po državnem tečaju čistega zlata oziroma odgovarjajoči borzni vrednosti.

Ker je notranja vrednost svetovno-trgovskega franka v celoti krita, odgovarja vsaka novčanica efektivno označeni vrednosti ter je vsaka izprememba te vrednosti izključena.

Jamstvo v višini izdanih novčanic prevzamejo solidarno udeleženi zavodi pod državnim nadzorstvom in kontrolo posebnega upravnega sveta.

Kot mednarodna posest je temeljni zaklad svetovno-trgovske banke za vse slučaje nedotakljiv ter stoji v tem oziru pod zaščito vseh narodov.

Da razjasnimo praktično delovanje tega podjetja, navedemo konkreten slučaj:

Zagrebski trgovec naroči v Jabloncu blaga v celokupni vrednosti 350.000 dinarjev. — Po odpravi naročene robe, mu fakturira Češka tovarna dobavo z 168.091 m. c. franki; z obvezno 30 dnevno poravnavo po sprejemu blaga.

Pogodbena plačilno sredstvo je v tem slučaju svota 168.91 m. c. frankov, ki ostane nespremljiva za vsako plačilno dobo, oziroma obrok. Pri svoječasnem nakazilu bo pristojna podružnica B. c. u. dolžni znesek pri vplačilu v dinarjih po dnevnem pariteti čistega zlata preračunila ter Češko podružnico obvestila o vplačilu, ki zopet stavi upravičencu znesek v m. c. frankih na razpolago, oziroma mu izplača protivrednost v čehoslovaških kronah.

Spremembi podvržena je samo cena zlata oziroma vrednost m. c. fr. napram državnemu paritetu. Pri padanju naše valute bo dolžnik v Zagrebu seveda vplačal večjo svoto, postane pa zlato cenejše, se sorazmerno znižal dolg.

Češki tovarnar dobi pa na vsak način fakturiran znesek v m. c. frankih, ki seveda po istih načelih spreminja svojo vrednost napram čehoslovaški valutni.

Jasno pa je, da odgovarjajo splošne tržne cene zlati pariteti, ali drugimi besedami: Tržne cene blaga odgovarjajo trenutni valutni vrednosti v posameznih državah.

Če vzamemo v računsko kalkulacijo dva se spreminjajoča količnika, je zanesljiv uspeh izključen, eden obeh primerjajočih vrednosti se mora izraziti v stalni številki in stalni količnik v našem slučaju je svetovno-trgovski frank.

V interesu vsakega trgovca, ki je vezan na dobavo iz inozemstva, bo pridobitev primerne fonda v m. c. frankih, posebno za slučaje, ko kaže lastna državna valuta padajočo tendenco.

Za tuzemski promet novčanice B. c. u. seveda ne bodo običajne, ker se njih stalna vrednost nikakor ne da spraviti v sklad z zakonito državno novčanico; bankovec svetovno-trgovske banke ostane v bistvu samo nakazilo na gotovo količino zlata, ki

je založeno v skladiščih B. c. u., seveda se ga bo občinstvo posluževalo samo pri plačilih po dogovoru, ali v inozemskem prometu se bo ta mednarodni frank brezdvomno kmalu udomačil.

Z udejstvitvijo načrtanega zavoda stopijo vse kulturne države v nekako svetovno-trgovsko zvezo, kakor so to že pred petdesetimi leti storile glede poštnega in brzozavnega svetovnega omrežja. Že tedaj je bilo treba misliti na enotno plačilno sredstvo za poravnavo medsebojnih terjatev zveznih držav, določil se je tedaj švicarski frank, ki še danes služi poštnim upravam kot obračunska ednota.

V istem smislu je mišljen svetovno-trgovski frank, kateremu pa daje vrednostno podlago bančni konsorcij ob soudeležbi svetovnega kapitala.

Obširen načrt duhovitega trgovsko-finančnega znanstvenika in glasovitega socijalno-političnega strokovnjaka vsebuje zanimive podrobnosti o potrebnih predpripravih in propagandnem delovanju, ter je ob splošnem zanimanju, ki ga je vzbudila izvrstna ideja, sigurno pričakovati, da se zadeva v merodajnih finančnih krogih dalje razmotriva, da potem stopi v štadij konkretnih posvetovanj s konečnim uspehom udejstvitve.

Ker ni izključeno, da bodo tudi naši denarni zavodi dobili priložnost zavzemati svoje stališče v tej tako važni zadevi svetovnega pomena, ki utegne povzročiti v splošno korist pravcati preobrat na svetovnem trgu, objavljamo v predstojajočih vrsticah projekt, ki obeta vrnitev k prejšnjim rednim razmeram in kulturnemu napredku človeštva.

M. Savič: Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Vsi višji in nižji uradniki in profesionalni delavci so povečini Čehoslovaki ali pa tujci; posebno važni so strokovnjaki za zakuhanje sladkorja soka. Naš največji interes bi bil, da čim prej izšolamo naše kemike, kemikante, strojne inženirje, strojne podinženirje, strojnike, ukuhovalce sladkorja in druge mojstre, ki so potrebni za produkcijo sladkorja. To pa dosežemo, ako bomo intenzivno izšolali naš naraščaj. Šele, ko bomo imeli naše ljudi v sladkornih tovarnah, bomo mi kot poljedelska država lahko dosegli, da bomo izvažali sladkor v inozemstvo.

Sladkorna industrija potrebuje za svoj obrat ogromno premoga in sicer, ako računamo za vsako tovarno okrog 2.000 vagonov, znaša to skupaj okrog 18 do 20.000 vagonov premoga na leto. In ta premog je treba vskladiščiti še pred kampanjo tekom poletja. Ako se ne dobi premoga pravočasno, je zastoj sejati repo. Naše tovarne potrebujejo okrog 300 vagonov koksa na kampanjo za priboljšek, kar se jim mora pravočasno dati na razpolago, drugače ne morejo obratovati. Sladkorne tovarne potrebujejo v dobi kampanje, da se jim da na razpolago ogromno število vagonov ali šlepov in sicer okrog 100.000 vagonov v dobi sezone in, aka se to ne da izpeljati ali najmanj 1000 vagonov dnevno za nakladanje

Med velesejmom inserirate najbolj uspešno v „Trg. listu“!

II. Ljubljanski velesemenj od 2.–11. sept. 1922

Naša trgovina in industrija.

V kratki dobi naše svobode se je naša industrija in trgovina tako razvila, da se celo tujci čudijo temu napredku. Na ta napredek smo lahko toliko bolj ponosni, ker smo stoletja bili podložni tujcem, ki so nas tlačili duševno in gospodarsko, izkoriščali našo delavnost in našo zemljo, ovirali ali celo onemogočili našo gospodarsko izobrazbo in gospodarski razvoj, pa smo tedaj po prevratu takorekoč nepripravljeno morali prevzeti od tujcev zapuščene položaje. Lotili smo se dela, lotili smo se industrije in veletrgovine, ki je prej bila skoraj izključno v tujih rokah.

Lepi uspehi so sad našega dela. Uspehi bi bili še večji, ako bi vživala naša industrija in trgovina vso zaslabo javnosti in vlade.

V naprednih državah vživa industrija in trgovina radi svoje gospodarske važnosti podporo vlade in naklonjenost najširše javnosti. Pri nas smo v tem oziru še jako zaostali; delajo se industriji in trgovini neverjetne ovire. Posebno trgovina je deležna birokratskega in javnega nerazpoloženja.

In vendar le posredovalno delo trgovine omogoča razvoj vsega gospodarstva kakor je le trgovina omogočila velikanski razvoj prometnih naprav, le posredovanje trgovine nam nudi življenjske ugodnosti, o katerih se našim prednikom ni niti sanjalo.

Precej je takih, ki trdijo, da trgovina podražuje blago in da je tedaj njeno delo kvarno ali celo nepotrebno. Takim nepoznavalcem gospodarskega življenja moramo reči, da je potreba posredovalnega dela nastala že v prastarih časih, ko se je začela delitev dela. Le trgovina omogoča porabo najrazličnejših predmetov in izdelkov najoddaljenih krajev, katerih proizvodov bi si posameznik radi neprimernih stroškov nikdar ne mogel nabaviti.

Potreba posredovalnega dela je tedaj prastara, ona obstoji danes in bo obstajala vedno. To delo pa vrši najcenejše trgovce, kar nam potrjuje izkušnja. Vsa dosedanja prizadevanja, da bi izločili trgovca iz trgovine in bi jo prevzele n. pr. zadruga, so bila brezuspešna in ne nudijo zadruge niti vinar cenejše kakor trgovec, pač pa trpi konzument, ker mora nositi vso odgovornost za poslovanje in morebitno izgubo zadruge, trpi država, ker ne dobi davkov in pristojbin, katerih zadruga ne plačujejo, pač pa trgovec.

Trgovina se vedno trudi, da potrdi konzumu po kolikor mogoče nizkih cenah. Konkurenca je tista sila, ki tlačí v svobodni trgovini cene. Vsak trgovec hoče biti cenejši od konkurenta. Te gonilne sile pri zadrugah ni.

Seveda dela tudi trgovec le za zaslužek, kakor dela za zaslužek vse od kralja do berača. Pri velikem prometu je odstotni pribitek zaslužka naravnost malenkosten. Povdarjati še moramo, da trgovec ne pozna uradnih ur in delavnega časa, on dela nepretrgoma in če bi delali vsi tako, bi ne trebalo vzdihovati in stokati radi nezadostnega zaslužka in premalih plač.

Trgovina goji v največji meri poštenost, ker je trgovcu zraven obsežne izobrazbe, bistroumnosti, odlo-

nosti, delavnosti in izkušnje v največji meri potrebna poštenost. Nikjer drugje ne igra poštenost tako važne vloge, kot ravno v trgovini. Nad tisoč milijard znaša vrednost mednarodne trgovine. Vsa ta milijardna vrednost pa sloni le na poštenosti in zaupanju trgovca. Brez trgovske poštenosti in zaupanja bi bila vsa mednarodna trgovina popolnoma nemogoča.

Slovenska trgovina slovi radi svoje poštenosti in zanesljivosti. — Niti vojna ni škodovala temu lepemu slovesu in lastnosti.

Zal se dobijo tudi pri nas izjeme, ali to so medvojni in povojni izrastki, ki nimajo za seboj trgovske vzgoje poštenosti; ti izrastki propadajo in izginjajo.

Trgovina ustvarja blagostanje. — Kjer je pa blagostanje, tam je samozavest in ljubezen do svobode.

Trgovina ne pozna ne fraz in ne hujskačev, ona pozna delo in red, poštenje in varčevanje. Tega treba Jugoslaviji!

Iz sejmišča.

Industrija pisarniških mobilij in potrebščin. V paviljonu »K« št. 485 razstavlja, že leta 1896 ustanovljena tvrdka The Rex & Co. svoje moderne in krasne pisarniške opreme, pisalne stroje znamke Underwood ter stroj »Underwood portable«, stroj znamke »Ideal« in mali stroj »Erike«. Nadalje je razstavila tvrdka pomnoževalni stroj »Opalograf«, Schapirograf, računski stroji »International«, ter najrazličnejše pisarniške potrebščine. Tvrdka je najstarejša te vrste v Sloveniji ter zastopana po strokovnjakih, kateri imajo nad 25 letno prakso. Priporočamo to tvrdko čitateljem, ker smo prepričani, da bodo kakor vedno, kar najsolidneje postreženi. i

»Tribuna«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov F. Batjel v Ljubljani, Karlovska cesta 4 in Zvonarska ulica št. 1. Trgovina: Stari trg 28. Edina te vrste v Jugoslaviji. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emajliranje z ognjem, brusilnico, pobakrenje in poniklanje. V kratkem času obstanka je dobilo podjetje odjemalce iz cele Jugoslavije. Poseben oddelek sprejema v popolno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, šivalne, kakor tudi vse v mehnično stroko spadajoče stroje itd. — Podjetje ima v zalogi vsakovrstne strojne dele in pneumatike. Lastne izdelke razstavi podjetje v paviljonu F, št. 152, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Ceniki franko.

Tvrdka Stanko Žargi & Co. v Ljubljani, Martinova cesta 15, je poleg pisalnih strojev, svetovnoznanne znamke »Torpedo« (proizvod tvrdke Weilwerke, G. m. b. H., Frankfurt a./M.) ter poleg potrebščin za kleparje itd. razstavila blagajne iz armiranega betona, sistema Thörig, dosedaj pri nas še neznan novost, koja vsled svoje ženjalne in lične konstrukcije vzbujajo splošno pozornost ter občudovanje. Kakor čujemo, ima gorenja tvrdka za blagajne že večja naročila. Tvrdka Stanko Žargi & Co. je svoje predmete razstavila jako okusno v oddelku št. 344, paviljon H.

Medi, Rakove & Zankl, d. z. o. z., tvornica lakov in barv v Ljubljani. Podjetje se je ustanovilo že leta 1838. — Ustanovitelj je bil g. Adolf Hauptmann. Pozneje so prevzeli tvrdko A. Zankl, sinovi in nato sedanja tvrdka Medi,

Rakove & Zankl. Tvrdka se bavi z izdelovanjem kemičnih in rudinskih barv, lakov, firnežev in steklarskega kita ter razpečava svoje izdelke po celi Jugoslaviji. Povprečni letni promet znaša več sto vagonov. — Podjetje se bo znatno razširilo, ker bo v najkrajšem času zidalo največjo in najmodernejšo tvornico za izdelovanje gori omenjenih predmetov v naši državi. Izdelki so priznani dobri. Tvrdka ima pri glavnem vhodu na sejmišču desno (koja št. 471) razstavljen na ogromnem podstavku kip iz kita, ki je izgotovljen iz preko pet vagonov kita. Privatni paviljon 526.

Ivan Rebek, tovarna vseh vrst tehtnic in ključavničarskih del v Celju. — Kdo ne pozna solidne ključavničarske tvrdke g. Ivana Rebeka v Celju? — Ne samo po Sloveniji, temveč tudi po drugih delih države so znani njegovi izdelki. Podjetje, ki se je osnovalo leta 1894., se bavi specijelno z izdelovanjem velikih tehtnic, to je za vozove, vagone, skladišča in trgovine, poleg vseh drugih ključavničarskih del in vodovodnih naprav, in razpečava blago po vsej državi. Denarni promet tvrdke znaša letno okrog 6 milijonov. Podjetje se bo v bodoče razširilo. Na sejmišču ima tvrdka razstavljene jako lepe izdelke.

Nemška strojna industrija na sejmu. Pri ogledovanju sejmskih razstavnih prostorov vzbujajo največjo pozornost vseh paviljon F z raznovrstnimi stroji, ki so razstavljeni, posebno oddelek velikega industrijskega podjetja »Eisen- und Stahlindustrie Essen« iz Essena v Nemčiji. Udeležitev tega svetovno znanega podjetja je lep dokaz, kako se ljubljanski sejem uvažuje tudi v inozemstvu.

Imeli smo priliko govoriti z enim od gospodov ravnateljev tega podjetja. Kakor nam je dejal, je imelo podjetje pri transportu za razstavo namenjenih predmetov največje težkocne in se je posrečilo za sedaj dobiti le mal del onega, kar namerava razstaviti.

Tvrdka je odposlala na sejem nekaj vzorcev strojev in orodja, ki se predvsem uporabljajo pri zidanju hiš v obdelavi lesa in v rudnikih. Vsi stroji in orodje je prvovrstne kakovosti. Dosedaj prispeli stroji dokazujejo, da se tehnično izpopolnjevanje vrši nemoteno kljub splošno neugodnim gospodarskim razmeram.

Posebno zanimanje vzbujajo nov, patentiran stroj, s katerim je mogoče kriviti oziroma uravnati vsako železno tračnico v poljubnem kotu. Za ravnanje s strojem, ki je za transport zelo praktičen, je potreben samo en delavec. Dosedaj izdeluje te stroje edino to podjetje.

Drugo zanimivost tvorijo tako imenovani »Kreissrge lager Herma«, ki se odlikujejo po svoji praktičnosti in vsled tega, ker zahtevajo malenkostno uporabo olja.

Kosarska obrt na Gorenjskem. — Tvrdka F. Kajetan Ahačič — Tržič na Gorenjskem izdeluje predvsem kose in srpe, resnice, slamoreznice, nože za slamorezne stroje, lopate, motike. Ker gleda tvrdka predvsem na to, da izdela dobro blago, izdeluje kose večinoma v naravnosivi barvi, kjer poznavalec že na prvi pogled spozna pravo kvaliteto. Kose so iz najboljšega jekla (švedskega). Do zadnjega so se vobče izdelovale le naravnosive kose. Ker pa so, zlasti po južnih delih naše države, prišle v rabo polirane kose — in da bi si tvrdka pridobila tudi te pokrajine, si je pretéklo leto nabavila stroje za polira-

nje in drugo olepšavo, da zamora ustreči vsem željam. Letošnja razstava je pokazala ta lepi napredek, kar smo z veseljem konstatirali. Kajti fužina F. Kajetan Ahačič v Tržiču je preostanek nekdanj tako sloveče in močno razvite kosarske obrti v Tržiču. Jeto stara slovenska, kovaška rodovina, katere predniki so bili vsi kovači. Stari dokumenti kovaškega delavnega reda, ki se še hranijo v rodovini, segajo v čase Marije Terezije. Ze tedaj niso delali kosá samo za domači kraj, temveč so jih kramarji nosili celo v Črno goro in notranjo Italijo. Prvotna fužina je bila majhna fužina »Germovka«. L. 1895. pa se je pridružila tej fužini velika fužina »Njiva«, ki je bila takrat last »Kranjske industrijske družbe«, ki se je selila na Jesenice. Od tedaj pa se izdeluje v »Germovki« lopate, motike, sekire, etc., v fužini »Njiva« pa največ kose in srpi. Vodna moč fužine »Njiva« je 100 HP in je danes urejena ne le z velikimi vodnimi kladvi, temveč tudi z najmodernejšimi stroji.

Stane Vidmar (preje Bašin i drug.). Prva jugoslovanska tovarna telovadnih, sportnih, igralnih in gasilskih potrebščin ter železnih konstrukcij, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 75. Ze lansko leto nas je ta tvrdka presenetila s krasno izdelanim telovadnim orodjem. In če je bila kritika lansko leto vseskozi laskava, nas sili letošnja razstava k priznanju brez pridržkov. Lansko leto skupina telovadnega orodja na prostem, letos velik lasten paviljon. Ze paviljon sam na sebi je zanimiv. Ogrodje tvorijo tri konstrukcije za kroge, zvezane med seboj z ameriškimi napenjalci in pritrjene z ravnokakimi napenjalci k tlom. Vrh konstrukcij je železno ogrodje strehe, stene so lesene. Ves paviljon drže v ravnotežju omenjena štiri napenjala. — Notranost paviljona je dragocena zbirka vsega, kar si poželj telovadeč ali sportnik. Da je telovadno orodje po elegantni in precizni izvedbi brez konkurence, je v vseh interesiranih krogih dovoljno poznano. Za kapaciteto tovarne je dovoljno merilo že dejstvo, da je opremila ta tvrdka letos celo telovadišče za vsesokolski zlet s svojim orodjem brezplačno in s tem pripomogla ne malo k uspehu zleta. Za mednarodno tekmo, odnosno za trenajo naše vrste za mednarodno tekmo, pa je dala potrebno orodje že veliko popreje na razpolago. Pri vseh tekmah in nastopih se je izkazalo orodje kot prvovrstno in so zlasti inozemski gosti zahtevali cenike in podatke, da si nabavijo mesto orodja nemškega sistema, katero je pri njih po večini v rabi, veliko boljše in lepše naše orodje. — Med letošnjimi orodji vzbujajo pozornost velika štirimeterska bradlja, krasni drogovci iz 3% niklovega jekla, prožne deske, palice, kiji, ročke itd. Posebnost so dvojno furnirane žrdi za drogovce, eno najlepših del cele razstave. Konji in kože, kakor sploh usnje, ni izdelki te tovarne so pa že lansko leto vzbujali občo pozornost, zato o tem ne govorimo še posebej. Oglejte si sami! Novost, presenečenje za nas vse, veseljje za sportnike, pa tvorijo letos sportni predmeti. — Da se podjetje tako hitro razvija, da je po preteku komaj dveh let lahko že popolnoma premagalo vse težkocne te izredno silne panoge industrije, je gotovo pripisati izredni navdušenju in energiji, s katero se je vrgel na delo lastnik tovarne, znani strokovnjak g. Stane Vidmar. Kjerkoli se po kaže potreba, pomanjkanje sportnih potrebščin, že vam je podjetje na razpolago z novimi izdelki. Lansko leto se je " nas nenavadno poživil zimski sport.

A. Sušnik

trgovina z železnino
LJUBLJANA, Zaloška c.

priloga svojo zalogo železa, nosilnik, okovi za stavbe in pohištvo, štedilniki, peči, sesalke. Portland-cement, strešno lepenco, orodje za obrtnike in poljedelce, kuhinjsko posodo itd.

Solidna postrežba, zmerne cene!

FRANC SCHELL

I. JUGOSL. IZDELOVALNICA
BLAGAJN

MARIBOR, Koroška c. 31.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“
d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Špecialiteta: velur klobuki.
Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Ali ste že okusili

„LUKUL“???

naš prvi, edini domači juhini izvleček (zabela), kateri

prekosi

vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje „LUKUL“, d. d. z o. z.
Zahtevajte v vseh trgovinah! Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

Francosko - Balkanska
trgovska družba z o. z.
- - LAVRIČ & CIE. - -

Vsi trgovski posli z Balkanom
Strasbourg, France 1, Rue de
- - la Pierre Large - -
Brzjav. nasl.: SLOVENIA. Telef. 15-19

Na debelo! **Na debelo!**

„JADRAN“

izvozna in uvozna družba z o. z.
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 9

priporoča svojo veliko zalogo kolonijalnega in špecerijskega blaga.

Najnižje cene, točna in solidna postrežba.

Telefon Interurban št. 113.

„SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d. v Ljubljani.

Tečoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.
Telefon Interurban 180.

Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška.

Izuršuje:

stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije. Use vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa:

Patent Dr. Ing. E. Emperger-ja za izurševanje konstrukcij iz armiranega betona z železnimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, silo, mostovih in podobno).

Izdeluje vse vrste tehničnih projektov, stafičnih proračunov, stroškounih in rentabilitetnih proračunov.

Jadranska banka -- Beograd

Delniška glavnica: Din 60.000.000 — Rezerva: Din 30.000.000 —

PODRUŽNICE:

Bled,	Jelsa,	Ljubljana,	Split,
Cavtat,	Jesenice,	Maribor,	Šibenik,
Celje,	Korčula,	Metković,	Tržič,
Dubrovnik,	Kotor,	Prevalje,	Zagreb.
Herzognovi,	Kranj,	Sarajevo,	

Amerikanski oddelek. Naslov za brzjave: JADRANSKA.
Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.
Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Por venir.

The 'Oliver'

boljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gajšek

papirna trgovina

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2.

**LEVSTEK
& OBLAK,
RAKEK.**Prodaja in nakup
moke in deželnih
pridelkov.Špecerijsko blago,
železnina, cement.Veleprodaja kr. mo-
nopolne soli.

Ceniki na razpolago Brzjavke: Leo, Rakek

Vzorčni velesojem v Pragi

od 3. do 10. sept. 1922

**Centralno tržišče
srednje Evrope.**Najcenejši Izvirek za na-
bavo raznovrstnih izdel-
kov čehoslov. industrije.Velesojemski znak z izkaznico stoji 25 Din,
služi kot permanentna vstopnica v razsta-
višče in upravičuje k popustu pri vožnji po
železnici. Velesojemski stanovanjski urad pre-
skrbi udeležnikom ugodna stanovanja. Na-
tančrejša pojasnila dajejo vsi čehoslovaški
konzulati, zastopniki Praškega velesojema in**Velesojemska pisarna**

Praga I., Staroměstská radnice

ker se prodajajo tudi znaki in izkaznice

Največja zaloga

Paviljon K, št. 468.

**klavirjev in pianinov
v Ljubliani**

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hliserjeva ulica 5.

priporoča za nakup najboljše inštrumente izvrstnih tovarn
po najsolidnejših in k. cenah.**SIEGEL & DRUG**

Industrija platnenega in bombažastega

En gros!

blaga

En gros!

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 31.**Pšenico
Koruzo
Oves
Ječmen
Krompir
Čebulo**ter druge deželne pridelke v va-
gonskih, event. delnih pošiljkah,
po najnižjih dnevnih cenah, ima
stalno za oddati**Tvrda Bachó, Račje.**

Brzjav: Bachó, Račje.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno 1896

Ustanovljeno 1896

!! Najugodnejši nakup !!

Šolske zvezkedobavlja po najnižjih cenah
Za trgovce posebno nizke cene!Za osnovne, srednje in obrtne šole, v obliki,
kvaliteti in linijamentu natanko po predpisih.
Nadalje vse šolske in pisarniške po-
trebščine, vsakovrsten papir in raz-
glednice.**Tiskarna Sava, Kranj.**
Ljubljanski velesojem, paviljon E, št. 17**Mavec - gips**portland- in roman-cement, apno,
opeko, umetni škrlj, strešno in
izolacijsko lepenko, vatprof, kar-
bolinej, drvocement, razne žeblje

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.veletrgovina s stavbenim
materijalom**Ljubljana,**

Miklošičeva cesta šte. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-
litnih tlakov.**Medić, Rakovc & Zankl**

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

d. z o. z.

Centrala Ljubljana

Skladišče Novi Sad

Podružnica Maribor

Brzjavi: MEKARL LJUBLJANA.

Telefon št. 64.

Emajlni laki - Pravi firnež - Barva za podePriznana najboljša in zanesljiva kakovost: barva za obleke, vse vrste
barv. suhe in oljate, mavec (Gips), mastvenc (Federweiss), strojno
olje, karbolinej, steklaraki in mizaraki klej, plekarski, slikarski in mi-
zarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. „MERAKL“ Linoneumlak za pode. „MERAKL“ Emajlni lak. „MERAKL“ Brucolinej.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Veletrgovina

Miloš Oset, Maribor

nasproti glavnega kolodvora

priporoča gg. trgovcem po
najnižji ceni vse špecerijsko
:: in kolonijalno blago. ::

Naslov za pisma in brzjav: MILOŠ OSET, Maribor.

Telefon inter. 15.

Zahtevajte cenik.

Delniška glavica:

K 20,000.000**SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA**

Rezervni zakladi:

K 6,500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni šte. 146, 458.

Brzjavke: Eskomptna

OFICIJELNI „ŠPEDITERJI LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Rakek, Jesenice,
Zagreb, Beograd, Caribrod, Trst,
Wien.
Prvovrstna zastopstva v inozemstvu.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Vsakovrstne spedicije. — Zbiralni
promei. — Carinsko posredništvo.
Tarifni oddelek.

Vsa strokovna pojasnila dajemo brezplačno v lastnem paviljonu na semnju in v pisarnah centrale in podružnic.

„SINTA“

Splošna Industrijska in Trgovska druž-
ba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 15

dobavlja iz skladišča ali tovarne: Gospodarske stroje in razno
orodje, stroje in druge potrebščine za mlekarstvo. Nosilce, beton-
sko železo, lite cevi, žico, strešno lepenko. Vse vrste železa, plo-
čevin, žeblice. Različna orodja, okove za zgradbe, ter razne hišne
in kuhinjske potrebščine. Motorje vseh vrst za pogon z bencinom,
sirovom oljem in paro. Cele naprave za izdelovanje plina in
briketov. Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine indu-
strijskih železnic. Cevi za vodovode in plin, ter vse tozadevne
armature. — Najugodnejša nabavna prilika za trgovce in industrij-
ce po tvorniški ceni.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive steklene plošče.

IDEAL mod. C

najboljši nemški stroj

Schapirograph

najcenejši razmnoževalni
aparat.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradšče 10.

Paviljon K. št. 485.

Tvornica perila

MAKS DURJAVA IN DRUG

Telefon št. 208.

MARIBOR, Gregorčičeva ul. 24.

Telefon št. 208.

Weissbacher, lesnoindustrijska družba z o. z., Ljubljana

Telefon 114

Dunajska cesta 66.

Telefon 114

I. obrat: Parna žaga. Tesarstvo. Izpe-
ljava in naprava strešnih stolov za visoke
stavbe in zvonike, stropov, slepih in la-
dijskih tal, verand, paviljonov, kegljišč,
vrtnih ograj, ledenic, mostov, polotaže.

II. obrat: Strojno mizarstvo. Stavbeno
mizarstvo: okna, vrata, portali, stopnjice,
steklenih sten.

III. obrat: Tovarna lesenih šaluzij in
rolo za okna po lastnem preizkušenem
sistemu.

Lokomobile najnovejše konstrukcije v
vseh velikostih.

Parne mlatilne garniture.

Tračnice poljskih železnic 660 mm
razdalje med tračnicami (Spurweite) —
kompletno.

Plinove in parne cevi v vseh dimen-
zijah, črne in zacinjene.

Tračnice za stavbe in industrijske proge.
Kompletna parna žaga (Vollgatter).

Remscheidovo orodje.

Žičniki od 10-20 do 46-120.

**Stavbeno — konstrukcijsko — su-
rovo železo**, črno in zacinjeno.

Pločevina vseh dimenzij, dobavlja takoj
s skladišča Maribor

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje

inž. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ulica 4. — Telefon interurb. 82.

Paviljon H, št. 340.